

Stanowisko
XXIX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
w sprawie środków niezbędnych do stabilizacji budżetów powiatów w
roku 2023 r.

Karpacz, 31 maja 2023 roku

Powiaty, pomimo kluczowej roli w systemie administracyjnym państwa, nie zostały odpowiednio wyposażone w dochody własne – i to zarówno kwotowo, jak i pod względem zróżnicowania źródeł dochodów. W praktyce kluczowym źródłem dochodów jest udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. Oznacza to jednak, że jakiegokolwiek zmiany systemowe w tym podatku mają nieproporcjonalnie duży wpływ na stan finansów powiatów.

Tak właśnie stało się w konsekwencji zmian podatkowych wprowadzanych sukcesywnie od roku 2019. Choć zmiany odczuły wszystkie kategorie jednostek samorządu lokalnego, to w powiatach braki finansowe są szczególnie dotkliwe. Wyrazem tego jest chociażby fakt, że powiaty w 2023 r. po raz pierwszy musiały się wykazać deficytem operacyjnym – niemożliwością pokrycia wydatków bieżących z dochodów bieżących. Sumaryczny deficyt operacyjny powiatów wyznaczony w oparciu o dane z wieloletnich prognoz finansowych wynosi prawie 900 mln zł.

W rzeczywistości skala braków w budżetach jest jeszcze większa, gdyż ze względu na konieczność wykazania się zdolnością do spłaty deficytu operacyjnego w latach kolejnych wiele powiatów musiało zaniżyć planowane wydatki bieżące. Szacuje się, że w przypadku wydatków na wynagrodzenia (w tym przede wszystkim wynagrodzenia nauczycieli) zniżenie wynosi około 700 mln zł, zaś w przypadku wydatków bieżących innych niż wynagrodzenia nie mniej niż 800 mln zł. Kwoty te nie obejmują potrzeb miast na prawach powiatu, w przypadku których trudno jest analitycznie rozdzielić wydatki bieżące związane z zadaniami powiatowymi i gminnymi.

Powyższe wyliczenia wskazują, że powiaty w roku 2023 do ustabilizowania swojej sytuacji budżetowej niezbędnie potrzebują wsparcia w wysokości co najmniej 2,4 mld zł. Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich oczekuje, że w poczuciu odpowiedzialności za sprawne funkcjonowanie państwa co najmniej taka kwota zostanie zabezpieczona w budżecie państwa i przekazana powiatom nie później niż w III kwartale b.r.

Przewodniczący
XXIX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Andrzej Płonka